Ч. 152 (14.049). Львів, вівторок 11. червня 1935. Rocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 "
Піврічно 30·00 "
Річно 60·00 "
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гостра промова Мусолінія.

МИ САМІ І ТІЛЬКИ МИ Є СУДДЯМИ НАШИХ СПРАВ.

РИМ. Стефані. 8. червня в год. 9.15 рано до Порто Ельмас (на Сардинії) приїхав тримоторним літаком, яким сам кермував, Мусоліні в товаристві секретаря партії та двох державних підсекретарів Байстроккі, Чіяно і Кале. Населення гаряче його витало, потім дуче зробив перегляд дивізії „Сабавда“ і виголосив таку промову:

„Чорні сорочки з Каліярі! Ви є присутні при маніфестації сили і дисципліни, під кожним оглядом гідні геройської і войовничої раси Сардинії. Війська „Сабавди“ мають у своїй назві найкращий приказ. Ми маємо вирівняти старі і нові рахунки і їх вирівняємо. Не зробимо нічого з того, про що говорять за нашим кордоном, бо ми самі і тільки ми, а не хто інший, є суддями наших справ, рушителями наших інтересів у майбутньому! Зробимо точно так, як і ті, що хочуть нас повчати. Бо тоді, коли йшло про створення імперії або її оборону, вони дали доказ, що не рахуються з опінією світа. Коли фашистівський устрій закликає молодь під зброю, то робить це тому, що такий його обовязок і тому, що це найвища конечність. Ввесь італійський нарід і то цілий нарід готовий стануть як один мур, коли йде про силу і славу батьківщини“.

Ціла фашистівська преса повитала ту промову Мусолінія ентузіястично. Підкреслюють, що ця промова — відповідь на недавні італ.-абісинські дебати у брит. палаті громад.

ВРАЖІННЯ В ЛЬОНДОНІ.

Відомість про протианглійську промову Мусолінія у британських офиційних колах зробила дуже прикре вражіння. Побоюються, що є можливість отвертого конфлікту між Абісинією й Італією, який поважно зашкодив би престіжові Ліги Націй.

Це побоювання найшло відгук у дискусії в палаті громад.

Винародовлюють Совітську Україну.

В Москві відбулося засування президії центрального виконного комітету СССР, на якому секретар т. зв. меншинної ради, Хацкевич, висував працю над „забезпеченням усім народам Совітського Союзу змоги розвитку своєї національної культури“. Хацкевич зазначив, що на Україні виділено райони, де українське населення не творить абсолютної більшости. Тому на території України повстала автономна молдавська республика і 28 „меншинних районів“, виділених із загальної адміністрації. Між тими районами є 9 російських, 8 німецьких, 3 жидівські, 3 болгарські, 2 грецькі та один польський.

Большевики здеморалізували молодь.

МОСКВА, 9. 6. КАП. Всупереч запереченням преси, що симпатизує з комуністами, про введення в Совітах кари смерти також для малолітніх, появився такий декрет ще 7. квітня ц. р. Пише про це офіційний орган Совітів „Правда“, що пише: „Новий розпорядок наказує стосувати всі приписи карного кодексу без огляду на молодечий вік злочинців. Це одинокий спосіб притемнити злочинність дітей“.

Цікаве, що „Правда“ в тій самій статті признає отверто, що відповідальність за злочинність серед малолітніх спадає на комунізм. „Свобода, пише „Правда“, повна рівноправність дітей дома, в школі й на вулиці, лагідність, з якою ставляться до них дорослі, заохочують дітей до бешкетів, самоволі і почування безкарности при всяких провинах“.

Отже наперед большевики ввели до шкіл самоволю і розвузданість, а тепер здеморалізовану собою молодь лякають карою смерти.

Як большевики дбають за культуру.

МОСКВА, 10. 6. ПАТ. В Ленінградськім Ерміташі спав образ славного флямандського маляра Снайдерса з 15. століття. Відломки скла ушкодили в кількох місцях архитвір.

Через занедбання ремонту низці саль у галерії образів і памяткам, які там находяться, загрожує вогкість.

Крівава совітська юстиція.

Большевики карають смертю за грошеву допомогу із загранниці.

Як повідомляє „Берлінер Тагеблят“, у Штрасбургі біля Одеси большевицька влада розстріляла на днях чотирьох дальших німецьких кольоністів. М. і. згинули селяни Севастіян Кляйн і Сімон Реріх, оба католики. Совітська преса назвала Реріха гітлерівським агентом, тому що писав листи до фашистівських організацій в Німеччині, Польщі, Швайцарії та інших краях, представляючи своє положення в чорному світлі та просячи допомоги. І справді дістав через Торгсін шість грошевих посилок на суму 49 німецьких марок. Кляйна арештовано й засуджено на смерть теж як „агента фашистівських організацій“ в Німеччині та Литві. Він теж писав „брехливі листи“ за границю і був засуджений на 7 літ вязниці, а проте його покарано смертю, коли наспіло до нього через Торгсін 18 нім. марок.

Німцям не вільно їхати до Совітів.

МОСКВА, 9. 6. ПАТ. Совітські джерела повідомляють з Берліна, що німецька влада заборонила вивішувати реклямові афіші совітського бюра подорожі „Інтуріст“. Заграничні пашпорти видають німецьким громадянам з написом, важні на всі держави з виїмком СССР.

Чутки про реформу конкляве.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО. КАП. Чутки, що їх принесли деякі часописи, про те, нібито Папа задумує зреформувати конкляве так, щоб у його склад увіходили теж патріярхи східного обряду, є — як заявляє Ватикан — звичайною журналістичною сплеткою, яка не має ніяких основ.

Сензаційна заборона книжки.

Спомини вдови Конрадової заборонені в Австрії.

Австрійський уряд заборонив поширювати книжку „Моє життя з Конрадом ф. Гецендорфом“, яку написала вдова Ліна Конрад, спираючися теж на листах і споминах свого покійного чоловіка. За нарушення цієї заборони передбачена грошева кара 5.000 шілінгів або три місяці арешту. Є це перший наслідок оголошеного дня 6. ц. м. нового закону про охорону повагу Австрії.

На основі цього закону уряд має право заборонити поширювання книжки, в якій події представлено так, що це є знеславленням, наругою або пониженням памяти заслуженої особи. Частина віденської преси називає книжку пані Конрад дуже несмачною й гостро осуджує авторку за невірне представлення історичних подій та неоправдані напади на останнього цісаря Карла.

„Чорні круки“ на вулицях Москви.

Львів, 10. червня 1935.

Ледви кілька днів тому писали ми на цьому місці про те, що „для Совітів небезпечні піонІри большевизму“ („Діло“ з 5. п. м.), освітлюючи трагі-гумористичну подію: що для істнуючого совітського режиму небезпечною стала така організація, як „Товариство старих большевиків“, яке мусіло „самоліквідуватись“. Сьогодні наспіли звістки, які на цілій лінії потверджують наші твердження про глибокі розбіжности, що істнують в одному комуністичному таборі, і про те, що ті розбіжности не доводять до позитивного вирівнювання поглядів і творчої співпраці всіх ідейних комуністичних одиниць, лише вносять глибокий фермент наскрізь розкладового характеру. Офіціяльна телеграма ПАТ-а повідомляє з Москви про усунення з Центрального Виконавчого Комітету (ЦВК) та виключення з партії дотеперішнього секретаря ЦВК-а Єнукідзе за „захитання політичних і особистих обичаїв“. „Захитання“ те видно було таке велике, що не можна було його затушувати і треба було виявити справжній скандал, яким для цілого світа і себе самих є признання, що навіть центральна організаційна комірка є вже пережерта бацилем опозиційної ворожнечі, що проявляється у формах — конспірації. Так, щодо того нема вже нині сумніву: у самому секретаріяті ЦВК-а находилась конспіраційно-опозиційна ячейка, яка втримувала тісний звязок з „розгромленим“ Троцьким і троцькістами. Арештовано не лише могучого ще який тиждень тому партійного достойника, але й 15 інших членів секретаріяту ЦВК-а: всі вони мають станути навіть не перед судом (большевицький суд!), але перед „довірочною колегією“ ГПУ. Можна їм їхньої долі не завидувати.

Коли пригадаємо, що чейже Єнукідзе був старим і найбільше довіреним приятелем Джугашвілі-Сталіна, який його разом із собою перевіз із Кавказу до Кремлю, і що ще перед арештуваннями у секретаріяті ЦВК-а арештовано (це вилазить щойно тепер на верх) директора бібліотеки ім. Леніна проф. Володимира Невського, колишнього найближчого особистого приятеля Леніна, — то бачимо, що джерело цієї останньої кризи серед московських большевиків найнебезпечніше, як тільки може бути: упадок особистого авторитету і впливу нинішнього диктатора Совітів, Сталіна на його найближчих співробітників і на найстарших однопартійців. Безпосереднім наслідком того явища є явище друге: брак беззастережного довіря Сталіна до його оточення, „скріплена чуйність“ ГПУ, яка бачить ворогів режиму скрізь довкола себе, і тому перенесення терору з терену „білогвардейців“ чи „петлюрівців“ — вже таки на терен 100 проц. комуністів. Іншими словами — цілою парою іде процес са-

мовинищування. — іде взаємна боротьба клік, котерій і осіб у найвищій володіючій комуністичній верхівці, і коли у тій боротьбі кажеться про боротьбу на тлі ріжної інтерпретації заповітів Маркса, Енгельса чи Леніна, на тлі іншого розуміння доцільности партійно-політичної тактики, то це щораз більше подобає на ідеольогічний параван.

Так, чи інакше, а в Москві і мабуть на всьому тepeнi СССР, головнож на Кавказі, шаліє сьогодні знову терор. Нема сумніву, що лише мотиви закордонної політики (візита Бенеша!) кажуть переводити той терор тайком, але його факт стає настільки голосний, яскравий і дошкульний, що й найобережніші кореспонденти чужинецьких часописів у Москві пересилають своїм газетам в Европі алярмуючі кореспонденції. „Буря на Кремлі" — так не менше ні більше називається остання стаття п. Отмара у „Газеті Польскій", писана в червні у Москві. Він реєструє поголоски про масові арештування у Москві і виселювання „клясово-чужих елементів" та зокрема студентів і заявляє, що „ті поголоски находять частинне потвердження у досить інтенсивному кружлянні по вулицях Москви традиційних „чорних круків" — вязничних автомобільних кариток". Крім того Отмар наводить цілу низку доказів (впадок цін на антикваріятах на випродувані речі, що вказує на масову втечу людей з Москви, — ізолювання чужинців від місцевого населення і репресії проти місцевих людей, які в якомунебудь звязку стояли з чужинцями), що „щось діється" і то щось такого, що вказує на просто переломовий момент в історії російської революції (яка чейже вічно не тріває!). Польський кореспондент наводить теж цитати з московської „Правди" з погрозами всім, хто „хоче боротьби" і характеризує ту статтю, як гістеричний крик „революція в небезпеці!.."

Очевидно Сталін може і тепер і неодин ще раз скрутити голову цій і неодній ще черговій палатній чи якійнебудь іншій революційній спробі опозиції, але нема теж сумніву, що в історії істнує теж своєрідне „право серії": коли починається забава з конспірацією і палатними революціями у диктаторському режімі наслідком упадку беззастережного особистого авторитету диктатора, то ніякий терор того диктатора і його режиму зберігти не зможуть. Здається, що і в закордонній і внутрішній ситуації Москви почались дуже важкі часи і що не врятують їх ані бенкети на честь деяких запізнених чужинецьких паломників до московської Мекки, ані „чорні круки" на московських вулицях.

Німці в Чехословаччині.

Інформаційний огляд, що насуває українцям деякі анальоґії.

Прага, червень 1935.

В Чехословаччині живе понад 2 і пів міліона німців. В житті молодої держави відіграє ця сильна національна меншина дуже важну і то не лише економічну та національно-культурну ролю. Вона має теж великий вплив на цілий уклад політичного, а навіть і державного життя ЧСР, а це її значіння набирає ще особливої ваги через безпосереднє сусідство двох суцільно-німецьких держав: Австрії і Німеччини.

Останніми часами прийшло між чехословацькими німцями до значного пересунення сил. Останні вибори до народнього зібрання (сойму і сенату) і краєвих соймів Чехословаччини показали — як ми вже мали нагоду про це писати в „Ділі" — величезний зріст опозиційного німецького націоналізму і величезне ослаблення поміркованого, т. зв. активістичного німецького табору, себто тих німецьких політичних партій, які досі співпрацювали з урядом.

Чи і яке значіння буде це мати на становище вирішних державних чинників супроти німецької меншини і чи тимсамим воно змінить дотеперішнє положення німців в Чехословаччині, про це годі нині ще щось більш певного сказати. Радше треба сподіватися, що дотеперішня розумна система реальної чехословацької державної політики супроти німців найде й цим разом можливости співжиття з німецьким табором. Всеж не можна заперечити, що велика побіда судето-німецької партії Конрада Генляйна добута під гаслом „тотальности" німців у цілій чехословацькій державі, витворила нову і під нинішню пору дуже цікаву ситуацію, цікаву зокрема для кожного, кому не є байдуже питання співжиття державного народу з його меншинами, співжиття пануючого і непануючого народу.

Ця нововитворена ситуація спонукує Вашого кореспондента основніше спинитися над справою німецької меншини в Чехословаччині і дати, хоч правда короткий, але можливо всебічний огляд цього питання. Робимо це в тому переконанні і в тій вірі, що воно може насунути деякі анальоґії з політичною ситуацією українців поза УСРР. Порівнання мають усе велике навчальне значіння.

Найновіші наукові досліди і то не лише чеських, але і німецьких істориків доказали, що стара історична теорія про автохтонність німецького елементу в Чехії і чесько-німецький, мішаний, національний характер старої чеської держави, що та теорія невірна. У перших століттях істнування старої чеської держави не було на цілій її території автохтонного німецького населення, а цілий простір цієї держави, поскільки не був взагалі пустий, був заселений лише славянським племенем. Правда, вже й тоді зустрічаються тут німці, але їх було ще тоді небагато і вони являлися тут лише переходовим елементом. Були це головно дружини німецьких княгинь, жінок деяких тодішніх чеських володарів, вище духовенство та монахи і мандрівні купці. Громадно і постійно німці почали осідати на землях нинішньої Чехословаччини щойно в 12-ому столітті. Сталося це не з політичних, але з чисто господарських причин. Німецьких кольоністів манили сюди величезні, ще незаселені, а природою щедро вивіновані простори та ті привілеї і вигоди, які їм давали чеські володарі, як елементові, що мав державі принести великі господарські користи. І дійсно. Німецька кольонізація вже дуже скоро виявила великий вплив не лише на господарські, але і на соціяльні відносини у Чехії. Німецькі селяни, користуючись ріжними привілеями і вольностями, жили в кращому правному положенні ніж чеські. Їхнє „німецьке право" було в порівнанні до старого „славянського" великим поступом, тож і не диво, що воно дуже скоро поширилося і між чеським селянством і тим поліпшило його стан. Ще більше значіння мала німецька кольонізація для чеських міст, бо щойно з неї зродилися в Чехах міста з вільним міщанством.

Німецька кольонізація змінила теж різко національні відносини на землях чеської держави. І так міщанство тих міст, що тоді закладалися, було здебільша німецьке і в його руках була вся управа міста. Чеськими були лише нижчі верстви населення тих міст. Далі німці компактною масою заселили великі й досі майже пусті простори здовж границь; так само внутрі держави повстало чимало то менших, то більших німецьких островів. Від того часу повстає в Чехії сильна німецька меншина, яка користувалася всіми громадянськими правами та рівночасно починаються теж культурні та політичні змагання і боротьба між обома народами, боротьба, яка ведеться цілі століття, приймає ріжні форми і надає специфічної закраски цілій дальшій історії чеського народа. Спершу ця боротьба мала чисто економічний підклад. Автохтонам-чехам було важко погодитися з тим, щоб „вайди"-німці користувалися більшими правами і вольностями ніж вони. Особливо тяжко відчувало це чеське міщанство. Але далі в міру того, як зростала національна свідомість серед чеського елементу, ця боротьба ставала теж національно-політичною. Такі риси носить вона вже на початку XV. ст. напр. у боротьбі за праський Карловий університет, за високі духовні уряди, за опанування монастирів і т. п., а ще різкіші форми набирає вона в гуситській добі.

Довгі і завзяті гуситські війни принесли деякі зміни у чесько-німецьких відносинах, бо ослабили силу німецького елементу. Багато німців мусіло покинути чеські землі, що були тереном воєн, особливож у періоді перемог гуситських військ. Німці стали тут тепер зникаючою меншиною, яка що правда користувалася ще широкими правами, але не мала вже того рішаючого значіння, як до того часу. У свої повні автохтонні права вступає назад чеський елемент. Але такі відносини не тривали довго. Як тільки минулися війни і відносини знову стали більш нормальними, почали до чеських земель напливати нові й сильні хвилі німецької кольонізації, так, що вже під кінець XV. ст. ми бачимо у чеських землях особливо у містах і на теренах винищених війною новий сильний німецький елемент. Вислідом цієї нової кольонізаційної хвилі є між іншим не лише розквіт, але і понімчення деяких більших просторів ще перед білогорською добою.

До особливо великої сили і значіння приходить німецький елемент на землях нинішньої Чехословаччини з початком XVI. ст. з приходом Габсбурґів на чеський престіл (1526 р.). І це зовсім зрозуміло, бо й нова династія була німецька і вона всіми засобами підтримувала німців. Але це тодішнє посилення німців не доводило ще до різких конфліктів між ними і чехами і взаємини обох народів аж до білогорської доби проявляли себе у зовсім коректному, а навіть і приятельському співжитті. Чехи вже надто закріпили були свої політичні і культурно національні позиції, щоб німці могли ними якнебудь сильніше потрясти, та й самі німці зовсім не намагалися цього досягти. Одначе вирішне значіння для тодішнього мирного співжиття обох народів мала без сумніву релігійна реформація. Чеські німці більшістю приняли науку Лютра і таким чином наблизилися на релігійному полі до тої більшої частини чеського народу, яка трималася науки Гуса і підпадала сильним впливам нових реформаторських гасел, що проникали з Німеччини і скоро тут поширялися. Релігійні ріжниці між обома народами заникли тепер майже зовсім. Тепер католицька династія Габсбурґів була вже спільним ворогом для обох народів і тому то в боротьбі за права віри оба народи йдуть часто рука в руку, а це дуже позитивно впливає на їх співжиття. Безпосередньою причиною вибуху чеського повстання 1618 р. було насилля над протестантами двох німецьких міст у Чехах — Гробу та Бровмова.

Про змінливу долю дальшої історії взаємин обох народів від катастрофи під Білою Горою — завтра.

М-н.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

В Букарешті відбулося снідання, в якім взяли участь: король Карло II., воєвода Михайло, патріярх Мирон Крістеа, члени уряду, цивільного і військового дому короля. Прем. Татареску виголосив промову, в якій зложив від краю бажання королеві з приводу річниці обняття королівського престола.

— В Греції відбуваються вибори. Участь у виборах значна. Інцидентів покищо не було.

— Летун Козуля побив під Харковом свій власний світовий рекорд, зіскакуючи з легкопадом без кисневого апарату з височини 7445 м.

— У Відні видали приказ літати літакам на височині бодай 2 тис. м., щоби не зчиняти гуркоту.

Заслання Єнукідзе.

БЕРЛІН, 9. 6. ПАТ. Німецьке Інформаційне бюро довідується з Москви, що комісаріят внутрішніх справ заслав Єнукідзе до Бодайбо в іркутській губернії, в доріччі Лени. Речинець заслання не означений.

Японці відкликують ультімат.

ПЕКІН, 10. 6. ПАТ. Аґ. Райтера телеграфічно повідомляє, що японська влада відкликує ультімат, бо команда китайської армії вже видала приказ розвязати протияпонські організації

Кадрові маневри.

ПАРИЖ, 10. 6. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє з Сент-Жан д' Анжелі, що тисячу старшин, в тім 500 вищих старшин і генералів з 3000 саперів беруть участь у великих кадрових маневрах, що мають головно показати нові способи комунікації і пересуву війська в полі.

Італія доповнює армію.

РИМ, 10. 6. ПАТ. Покликали до чинної військової служби старшин і вояків летунів річника 1909, монтерів-механіків річника 1918, теж деяких фахівців річників зперед 1909. р.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Чудасії статистики.

Під цим наголовком читаємо в перемиському „Українському Бескиді" на тему віроісповідної та національної статистики населення в мостиському повіті такі уваги:

Головна статистична установа у Варшаві видала в останніх днях статистику **повіту Мостиська.** Ця статистика виказує 89.460 населення, з чого 10.015 живе по містах і 79.445 по селах. По містах населення щодо віроісповідання ділиться так:

римо-католиків	3836
греко-католиків	2731
мойсеєвого віроісп.	3428
інших віроісп.	13
Разом	10.008

Виходить, що мешканців по містах є не 10.015, але 10.008. Отже помилка на 7 осіб. Така помилка зрештою не є дивницею, бо до загального спису населення д. 9. грудня 1931. р. покликано часто навіть гімназистів — отже юнаки можуть помилитись. Але шкода, що в головній установі не сконтрольовано додавання і не викрито помилки.

Щодо матірної мови, то населення міст мостиського повіту ділиться так:

польська мова матірна	7.120
українська (руська)	1.410
жидівська з еврейською	1.475
інші	4
Разом	10.009

Тут знову інше число виходить, а саме що по містах є населення 10.009 голов, а не 10.015 чи 10.009. Отже, що крок, то помилка!

По селах живе 79.445 населеня. Щодо віроісповідання воно ділиться так:

римо-католиків	30.783
греко-католиків	46.490
мойсеєвого віроісп.	2.000
інших віроісповідань	87
Разом	79.360

Тут знову помилка в додаванні, бо замісць 79.360, статистика подає суму 79.445 — отже 85 осіб більше!

Щодо матірної мови населення по селах ділиться так:

польська матірна мова	42.869
українська (руська) мова	35.776
жидівська з евр. мовою	689
інші мови	23
Разом	79.367

Тут знову помилка, бо виходить число 79.367, яке ріжниться від двох попередніх. Значить — **нема ані одної колюмни чисел, якіб додано без помилки!**

Тому не треба нам дивуватись, що статистика виказує в цілім повіті 49.989 греко-католиків, а лише 37.196 українців (русинів). Коли при додаванні 4 і 5 чисел вийшли помилки, то якіж помилки мусіли вийти, коли треба було додати довжезні колюмни по селах!

З греко-католиків мешкає по містах 2731, але з них всього 1.410 виказано як таких, що їх матірна мова українська (руська), а решту зачислено під рубрику: польська матірна мова. Мостиський повіт має всього 1 місто — Мостиська і 3 містечка — Гусаків, Крукеничі, Судова Вишня. Отже легко провірити віроісповідну статистику, бо гр.-кат. парохіяльні уряди дотичних міст мають одинокі міродайні документи — метрики. Тому будемо дуже вдячні дотичним парохіяльним урядам, коли зволять подати до загального відома число гр.-кат. душ у дотичних містах.

По селах подає статистика 46.490 греко-католиків, з чого лише 35.786 українців (русинів) — значить 10.704 голов менше, ніж греко-католиків. У цілім повіті на число 49.989 греко-католиків подано тільки 37.196 українців (русинів) — отже **12.793 менше українців (русинів) ніж греко-католиків.**

Тяжко повірити такій статистиці!

Реконструкція уряду.

ЛЬОНДОН, 10. 6. ПАТ. Начальний прокуратор сер Томас Ерскін заявив на зборах консерватистів, що реконструкція уряду є напевно прелюдією до загальних виборів, які відбудуться за 6 до 10 місяців.

Темпо зросту мілітарної сили Німеччини.

Прага, червень 1935.

Штрасбурська кореспонденція ЕПК принесла цікаві дані про темпо зросту мілітарної сили Німеччини. Переповідаємо їх нашим читачам:

З 12 армійських корпусів із 36 дивізіями, з яких має складатися мировий стан німецької армії, нині вже докінчується організація 9 корпусів, поділених на 21 піхотних, 3 кінноті і 1 легку моторизовану дивізію.

Кожна з німецьких дивізій має 3 полки піхоти, полк артилерії, курінь саперів і помічні відділи. Піхотний полк складається з 3 курінів по 4 сотні, одна з них кулеметна, а одна протитанкова. В полку є 84 легких і 36 тяжких кулеметів, 8 мінометів і 9 протитанкових гармат.

Артилерійські полки нової німецької армії мають 4 відділи, 3 легкі і 1 тяжкий. Кожний відділ має 3 батерії 7.5 цм. полевих гармат, 6 батерій 10.5 цм. полевих гавбиць, 2 батерії 15 цм. тяжких гавбиць і 1 батерію ще тяжчого калібру.

Рівночасно з цією організацією йде організація доповнень армії новими формаціями, які вже не належать до дивізій, а безпосер. до арм. корпусів і творять запас. Є це ріжні моторизовані формації, гарматні та протилетунські відділи, протитанкові куріні і спеціяльні обози.

Чисельна сила цих 21 дивізій виносить 400.000. Кожна піхотинна сотня в німецькій армії має в часі мира 4 старшин, 52 підстаршин і 110 стрільців — отже на кожних двох стрільців один підстаршина. В майбутньому всі підстаршини мають бути довгослужачі.

Крім цієї армії вже від початку цього року іствує ще в Німеччині свого рода міліція, яка вишколює в прискореному темпі рекрутів перед їх вступленням у ряди правильної армії. Цей вишкіл триває 8 тижнів і цього року покликано вже до вишколу 100.000 людей. Кожного року мають вишколити 600.000 людей.

Далі йде військова поліція з 4.000 старшин і 100.000 мужви. Вже від 1933. р. ця поліція є дійсною армією з піхотою, кіннотою, саперами та розвідчими відділами. Полк пішої поліції складається з 3 курінів і 1 куріня мінометів. Кожна дивізія поліції — її назва є „інспекція" — має командантом генерала.

І на тім ще не кінчиться дійсна сила німецької армії. Бо є ще т. зв. „гніда армія" в кількости найменше 500.000. Половина з цього це добре вишколений, молодий здоровий матеріял — т. зв. еліта. Найменше 50.000 із них перебуває постійно в поготівлі в касарнях.

До армії треба теж зачислити 300.000 робітничих таборів, які переходять тут теж військовий вишкіл. Таким чином, згідно з законом з 16. березня ц. р находиться в касарнях Німеччини 1.050.000 людей.

Німецьке військове летунство має вже нині 1050 літаків, але німецький воєнний промисл є вже нині так зорганізований, що може збільшити

ВАСИЛЬ С. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Кілька вражінь із Данії.

На морі. Копенгаген. Вулиця і ровери.

Ми виїздили з Гдині з неякнайкращими вигладами. Віяв острий вітер, море прибрало темно-зелений колір і тут то там блискали на його поверхні білі гребені хвиль як вовчі зуби. Коли ми вийшли по першім корабельнім обіді на поклад, він рівномірно то западався під нашими ногами, то підносився. Ці легкі хитання і цей зимний, північний вітер хвилювали нас трохи. Буде буря, чи не буде? Але наші побоювання не здійснилися. Години плавби минали. Хоч холодний, проймаючий вітер не втихав, але видно треба було ще багато більшої його сили, щоби розбурхати морські хвилі і розхитати корабель як добре.

Море. Не вистарчить сказати: воно прегарне і могутнє. Це слабі, пусті слова, без відгуку в душі, в якій море лишило покору перед маєстатом стихії, чар безмежньої, сонляшньої синяви, лету білих мев і музику надбережнього прибою. Ніде так могутньо і так переконливо не відчуває людина величі і краси природи, як на крихкій, хиткій шкаралуші корабля, серед безмірних просторів синього плеса морських вод. Ще тільки в обличчі мовчазних, надхмарних шпилів віднаходиться той сам чар краси, вічности і стихії.

Товариство на кораблі було переважно молоде і веселе. Цеж самі прогульковці, що вирвались на кілька днів з обіймів сірого будня і їхали у чужий край. Задивлені в далеку синяву, стояли годинами на чердаках, сперті на облавок і наставляли лиця на гострі подуви морського вітру. Ось над самим обрієм виринуло зза хмар сонце як червона вогняна куля. Море, засіялося дрібними хвилями у безлічі відтіней від опалю до червені і золота, якби вбралося у мінливі золоті пера. Пасажири як мухи обліпили чердак. Сонце вже давно пірнуло у море, а ніхто не сходив у каюти ні до читалень. Шкода було моря, хоч вітер морозив до кісток. Западала ніч. Червоним світлом палали на чердаках ліхтарні. Шуміли хвилі, розбиваючись об стіни корабля.

Після 20-ти годин плавби, над раном замаячіли у сонці понад гладкою синявою моря береги Данії. Вітру не було. Погода була чудова. Рівно і маєстатично як лебідь по ставі, плив тепер наш білий корабель і широкими грудьми поров холодні, спокійні хвилі безмежних водних мас. Його могутнє біле тіло легко здрігалося від праці машин, що стугоніли глибоко у його нутрі і зі силою 4.900 коней гнали його вперед. У звійних закрутах кружляли за кораблем у повітрі білі чайки. Вони супроводили нас від польських берегів далеко аж на повне море і тепер зявилися знад берегів Данії, щоби нас повитати. Летіли за кораблем цілою зграєю, високо підлітаючи в гору, то низько понад морем, черкаючи білими грудьми воду. Здавалося, що це душі морських погибельників летять за кораблем. Білі, широко розіпняті крила підставляли під вітер як вітрила і кидали за кораблем своє коротке квиління. Зелений данський беріг і Копенгаген, розкинений на ньому червоними будівлями на просторі довгих кільометрів, наближалися.

Перше знайомство, яке ми зробили, висівши з корабля на данську територію, був — поліцай, що стояв на роздоріжжі у порті. Треба було бачити цю незабутню картину, як десятки світливців окружили в одній хвилині цього представника влади і порядку, що стояв на роздоріжжі у порті і одні просто від ока, а другі навіть з порозкладаних стативів фотографували його. Треба було бачити добродушно задоволене обличчя цього поліцая і геройську поставу, яку він старався зробити. Після того можна було відразу набрати симпатії навіть до данської поліції.

Першого дня ми перш за все звиділи автокарами місто. А що кидається в очі в Копенгагені? Легка архітектура будівель, багато площ багато високоартистичних памятників, жива ріжноманітність барв будинків, дахів, реклямових вивісок, багацтво парків, ставів і зелені. До того незвичайна чистота і погідні вдоволені обличчя добре одягнених прохожих наче підчеркують цей загальний приємний вираз міста. Копенгаген ще перед 50 літами мав лише 300 тисяч мешканців, себто розбудувався на міліонове місто в останніх 50 літах. Тому місто майже ціле нове і модерне. Поза більше скупченим у собі великоміським центром розбудоване у своїх садах на дуже великих просторах у промірі 50 км.

Копенгаген має свою особливість, а саме ровери. Ніяке інше місто не має стільки наколесників, що оце. На 800 тисяч мешканців є 300 тисяч роверів, себто кожний третій мешканець має свій ровер. Їздню для роверів тяжче перейти на другий бік, як їздню для авт. В ранніх і пополудневих годинах, коли урядовці і робітники ідуть або вертаються зі своїх занять, вулицями по оо-

кількість німецького летунства на 180—200 літаків місячно.

Що торкається збройної сили Німеччини на морі, то згадана кореспонденція стверджує, що тут зброєння йде таким темпом, що вже за кілька літ Німеччина буде мати перевагу над Францією.

М—н.

Засідання Центрального Комітету УНДО.

Центральний Комітет УНДО на свому засіданні дня 8. червня 1935. р. приняв слідуючі постанови:

1) Приняв до одобрюючого відома політичний звіт, зокрема з останніх подій, який зложила Президія.

2) Присутньому на засіданні голові д-рові Дмитрові Левицькому висловив повне довіря і на його бажання, з огляду на стан здоровля, згодився на дальшу його відпустку аж до повної поправи здоровля.

3) На час відпустки голови д-ра Дмитра Левицького дальше доручив виконування функцій урядуючого заступника голови редакторові Василеві Мудрому.

За океаном.

ДИСКУСІЯ ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ В ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ ІНСТИТУТІ.

В неділю 12. V. відбулася в Нюйорку в Інтернаціональному Інституті при Іст 17. вул. дискусія над українськими справами. Там що неділі відбувається підвечірок заходами „Секції актуальної історії“ і на нього приходить переважно студіююча молодь. Є це ряд товариських сходин, получених із рефератами про актуальні справи. Дня 12. V. відбувся реферат про Україну і про Мексик. Про українські справи говорив д-р С. Демидчук, згадуючи про положення і діяльність українців на рідній землі та на еміграції. Після реферату ставлено до прелегента ріжні запити, на які він давав вичерпуючі відповіди. Це тревало одну годину. На другому пляні була дискусія над положенням в Мексику. Реферував голова мексиканського клюбу в Нюйорку Лев Гельґера. Опісля відбулася дискусія на такий самий лад, як над українською справою. Дискусію попередили продукції музично-вокальні.

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ РОБІТНИК В АМЕРИЦІ.

Михайло Дудра, уроженець Лемківщини і б. студент фільософії у львівському університеті, що свого часу вів освітню діяльність на Лемківщині з доручення Матірного Т-ва „Просвіта“ у Львові і серед цього був арештований польською владою, прибув перед кількома тижнями до Америки на постійний побут. Він по батькові американський громадянин. В Злучених Державах хоче займитися спеціяльно познайомленням чужих із положенням у рідному краю

верових їздиях котиться в обі сторони дві непереривні кольони наколесників. А й у кожний інший час від роверів аж кишить на вулицях.

Копенгаген має для роверової комунікації дуже пригідний терен. Лежить на ідеальній рівнині як на тарілці. Для найновішої, ще невикінченої церкви Грундвіка вибрано найвище положене місце. Це місце підноситься понад рівень моря на цілих 3.600 міліметрів. Така ідеальна рівнина Копенгагена, до того знамениті окремі їзді сприяють їзді на роверах, тимбільше, що місто розкинене на великих просторах і ровер дає змогу скоро і дешево переноситися з місця на місце. Їздять справді всі. Від малих дітей до бабусь, яким здається йти тяжче, ніж їздити на колесі. Їздять мами з дітьми, посадженими між ручками колеса, коминярі, почтильони і навіть поліцаї. І ніколи ніякого випадку, мабуть тому, що ровери мають у вуличнім русі першенство перед автами.

Не диво, що при такім масовім уживанні роверів і при досить оживленім русі прекрасних авт, бачимо дуже мало трамваєвих ліній, а якщо вони є, то трамваї як і автобуси ходять дуже рідко. А й пішоходів у день по тротуарах стрічаємо обмаль. Все на роверах. Тротуари в день відпочивають. Зате оживають увечір і кишать до пізна в ніч. В дванацятій, першій годині в ночі вулиці ще повні прохожих.

Говорили нам, що часто можна стрінути на головнім бульварі Копенгагена данського короля Християна Х, як проходжується і кажуть, „робить око до дівчат“. Пізнати його дуже легко, бо має два метри висоти. На жаль, нам не вдалося його стрінути.

(Далі буде.)

Вислови співчуття з приводу смерти Андрія Чайковського.

Товариство Письменників і журналістів ім. Ів. Франка дістало письмо такого змісту: „Іменем громадянства міста Яворова і яворівського повіту складаємо заяву глибокого жалю з причини смерти д-ра Андрія Чайковського — передового Громадянина і Письменника, першого почесного члена „Т-ва Письм. і Журн ім. І. Франка“, Людини великих моральних і національних засад. **Яворів, 4. 6. 1935.**

Кружок Українського Педагогічного Товариства, Читальня „Просвіти“, Філія Муз. Т-ва ім. Лисенка, Повітовий часопис „Українське Слово“, Т-во „Яворівщина“, Район. Молочарня, Промислово-Торгов. Спілка „Гарбарня“, Повіт. Торг. Спілка, Руханкове Т-во „Сокіл“, Задаткове Т-во в Яворові, Український Кооп. Банк „Народний Дім“.

Нове джерело приходів для Рідної Школи.

Час до часу появляються в українській пресі наші поклики до громадянства. Вони мають на меті звернути увагу того громадянства, в якому положенні найшлося українське приватне шкільництво та що Рідна Школа потребує помочі на те, щоб могла вдержати свій дотеперішний стан посідання, перетрівати важкий час кризи і ще й розбудовуватися. Цю поміч діставала Рідна Школа досі зі збірок і добровільного оподаткування окремих одиниць чи установ. Одначе, не зважаючи на загальний зріст свідомости й жертвенности, ця поміч не вистачає навіть на покриття біжучих видатків, а не то на сплату давних зобовязань. Відси початок справді загрозливого положення. Шукаючи шляхів виходу, Головна Управа мусіла звернути увагу ще на один спосіб матеріяльного порятунку.

На наших очах творится самостійний український промисл як кооперативний, так і приватний. Повстають щораз-то нові промислові підприємства, що стануть не тільки основою нашої національної економічної самовистарчальности, але й твердою підставою всебічного культурного і духового розвитку українського народу.

Тому вже тепер обовязком тих підприємств зі свого боку дбати про те, щоб наші культурні, в тому числі на першому місці рідношкільні установи, були в спромозі без перепон виконувати свої обовязки. Бо чиж користаючи з підтримки українського громадянства, не приняли вони на себе обовязку зі свого боку підтримувати те, що є всенаціональне, що є добром і цілю нашого свідомого загалу?

Одначе як хочемо в рішучій формі поставити таке домагання до наших підприємств, то в першу чергу мусимо подбати, щоб ті підприємства не були слабким проминаючим явищем, але щоб вони мали змогу розвинутися, зміцніти і стати сильними господарськими станицями.

Переводячи в життя новий плян постійної допомоги від українських промислових підприємств на цілі українського рідного шкільництва, Головна Управа вже ввійшла в порозуміння з одинокою українською фабрикою солодощів „Фортуна Нова“. Ця фабрика зобовязалася окремою умовою підпомагати Рідну Школу постійними місячними датками у висоті, залежній від збуту своїх виробів.

Тому звертаємось до всіх наших кружків „Р. Ш.“ у краю, до всіх українських кооператив і крамниць, до свідомого і патріотичного українського жіноцтва, врешті до всього укр. громадянства, щоб помогли з д і й с н и т и цей плян. Масовою підтримкою виробів „Фортуни Нової“ дамо змогу поправити теперішнє положення такій важливій культурно-виховній установі, якою є Рідна Школа. Чим більший буде збут тих виробів, тим більше користи для Рідної Школи.

Нехай кожний свідомий і доцінюючий рідне шкільництво громадянин при своєму хочби найдрібнішому запотребуванні купує тільки вироби „Фортуни Нової“! Нехай домагається її виробів у кооперативах, складах Народньої Торговлі та кожній крамниці! Бо цим робом всі вони причиняться до вдержання і розбудови українського шкільництва.

В першу чергу нехай тією справою переймеється українська молодь, особливо тепер у часі вакацій. Кожний сотик, спрямований кудиінде, має тут значіння, кожний сотик, заплачений за виріб „Фортуни Нової“ — це одночасно жертва на Рідну Школу.

Зазначуємо, що вже в недалекому часі вироби „Фортуни Нової“ будуть марковані ініціялами „Рідної Школи“ (Р. Ш.). Це буде найкращою контролею, чи крамниці справді тримаються у себе її вироби.

Сподіємося, що українське громадянство привитає цей плян і з цілим запалом, гідним доброї справи, поможе його перевести в життя та скріпити матеріяльно Рідну Школу.

Головна Управа „Рідної Школи“.

Зїзд абсольвентів Торговельної школи.

В днях 9. і 10. ц. м. відбувся зїзд абсольвентів трирічної торговельної школи Р. Ш. (колись „Просвіти“) у Львові з пляном оснування постійної організації. Почався зїзд торжественним Богослуженням у церкві св. Спаса, відправленим б. катехитом школи о. П. Хомином в 9-ій год. рано.

Після 10-ої години заповнилась велика саля торговельної школи при вул. Хшановської 9. Зявилось 96 абсольвенток і абсольвентів, які репрезентували **16 річників** шкільного випуску. Зявились теж усі вчителі школи на чолі з дир. Д. Коренцем, представники промислово-ремісничих кругів (пп. Галібей і Чорній), купецтва, преси (торговля і промисл, Діло, Новий Час, Нова Зоря) і посторонні гості.

Зїзд отворив **дир. Д. Коренець** невеличкою промовою, в якій вказав на недалекий 25-літний ювилей школи, що її покликав до життя великий організатор і творець **інж. Залозецький**. Дир. К. привитав пристуного на зїзді сина творця школи, **д-ра В. Залозецького**, привитав усіх присутніх, побажав зїздові найкращих успіхів та запропонував вибрати діловий провід. До цього проводу покликано пп.: Мих. Юськова (голова), Маціевського, Дуткевича, Горішного і паню Пилатову (абсольвентка першого випуску).

Голова зїзду п. Юськів приступив відразу до мериторичної частини, віддаючи голос п. референтові д-рові І. Витановичеві. Виголошений ним реферат п. н. „Сусп.-господарське завдання абсольвентів торг. школи“ був глибоко продуманий і зробив, особливо в ІІ-ій половині на присутніх помітне враження. Як другий прелеґент виступив абсольвент школи **п. Богдан Ніжанковський**, обговорюючи справу „добування нових джерел заробітку“. Третій прелеґент, провідник зїзду, **п. Мих. Юськів**, занявся безпосередньо „організацією абсольвентів“.

Відтак виголошено кілька устних та відчитано більшу кількість письмених привітів.

Після знимки почалась дискусія над виголошеними рефератами. Започаткував дискусію дир. Д. Коренець і тревала вона до год. 14.30.

Вечором відбулась спільна вечера. Ухвалено теж ряд резолюцій і рішено оснувати власну організацію при торг. школі.

Чергового дня, 10. ц. м., учасники зїзду зібрались ранком у школі, де відчитано катальоги. Після того продискутовано ще й остаточно оформлено свою станову організацію. Відтак учасники зїзду оглянули спільно фабрику О. Левицької (Елеґант), Фортуну Нову і закінчили в Маслосоюзі, де їх гостинно приняли.

Слід ще підкреслити, що зїзд висказав подяку кооперації, зосередженій у Ц. Союзі за постійне прихильне її відношення до школи.

Американська ґазета про св. Софію в Києві.

„Ню Йорк Сан" з 3-го V. присвячує одну з редакційних статтей церкві св. Софії в Києві, згадуючи про погрозу її збурення большевиками. Згадує про протест британійського архітекта сер Віліяма Мільвера ті про кореспонденцію свого дописувача з Києва, в якій згадано, що церкву замкнено 23-го лютого 1934. Від себе згадує редакція, що церква була заложена в 1037. р. і що східні церкви саме укладали плян святкування її 900-літніх роковин. Опісля коротко передає опис мистецьких скарбів церкви, виготовлений панею Мікія на підставі її вражінь безпосередньо перед світовою війною і з натиском згадує про мозаїки в числі 535. Вони представляють особи в цілій природній високті. Крім того 346 образів голов до плечей. Вона також згадує „про найбільш незвичайні фрески, які колинебудь можна подибати у христіянських церквах", котрих ніхто не міг досі пояснити. Зате є здогади, що ці незвичайні образи не були мальовані на стінах самої святині, але на стінах терему князя, що притикав до святині і був відділений лише сходовою кліткою, так, що після збурення сходової клітки стіну з палати прилучено до церкви і в той спосіб урятували давні образи. На кінці каже ґазета, що збурення такої святині булоб великою втратою для світа.

—o—

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ У ПОВ. РУДКИ.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО ГРОМАДСЬКИХ РАД І СОЛТИСІВ.

Самоуправні вибори в пов. Рудки відбулись на підставі компромісу. На 70 громад у повіті вибрано 1.232 радних, з того українців 788, „русинів" 19, разом 887, поляків 410, німців 12 і жидів 3, разом 425. При виборах радних до громадських рад і солтисів противна сторона не додержала умови в чотирьох громадах, у вислідi чого вибрано 8 т. зв. „поржондних русінуф" та не затверджено 4 свідомих українців на солтисів. Загалом вибори переведено легально, з винятком кількох випадків.

ВОЛОСНІ РАДИ, ВІЙТИ Й ЛАВНИКИ.

Вол. Комарно 20, з того українців 7, поляків 13; війт поляк, підв. українець, лав. 2 п., 1 українець. Вол. Підзвіринець 20, з того українців 18, пол. 2: війт українець, підв. українець, лав. 2 п., 1 укр. Вол. Погірці 20, з того українців 12, пол. 8; війт українець, підв. пол., лав. 2 пол., 1 укр. Вол. Купновичі 16, з того українців 12, пол. 2, нім. 2; війт українець, підв. українець, лав. 1 нім., 1 укр. Вол. Конюшки Сем. 16, з того українців 7, пол. 9; війт пол., підв. українець, лав. 1 пол., 1 укр. Вол. Гошани 20, з того українців 10, пол. 10; війт. пол., підв. укр., лав. 1 п., 2 українці.

Разом: волосних радних 112; з того українців 67, поляків 44, німців 1. Війтів: українців 3, поляків 3; підвійтів: українців 5, поляків 1; лавників: українців 7, поляків 9.

Вибори до волосних рад пересунулись у некористь українців на 2 поляків і 4 „поржондних русінуф", а до волосних управ на двох лавників. Не зважаючи на виборче невмішування в партійні справи українців, урядовець пов. виділу (інспектор-люстратор) п. Ольпінський висунув у волості Підзвіринець листу „поржондних" і „старорусінуф" з поляками на чолі з інж. Івасівкою (москвофіл з Монастиря) та при помочі прихильних урядові чинників повів шалену агітацію проти листи УНДО. Та листа осягнула все таки меншість, але з неї увійшов до волосної ради більше 1 поляк і 4 „поржондних русінуф", а до управи 1 поляк більше.

Склад війтів: 3 українців — 1 інтелігент, 1 б. посол, 1 селянин; 3 поляків — 1 поміщик і 2 селян. З підвійтів : українців є 1 інтелігент і 4 селяни. Лавники українці і поляки всі селяни.

ВИБОРИ ДО ПОВІТОВОЇ РАДИ І ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ.

Вибори до Повітової Ради відбулися при кінці квітня. Українців вибрано у 6 волостях 7-ох і поляків 5. Містечка вибрали 3 поляків та 1 жида. Склад українців — 3 священиків і 4 селян (7), з поляків є 2 священиків, 2 учителів, 1 нотар, 1 адвокат (жид), 2 поміщиків, 1 урядовець (9). При виборах до повітової ради у волості Гошани замісць кандидата Пов. Українського Виборчого Комітету в Рудках о. Гуля, пароха з Дубаневич, вибрано при помочі поляків одного українського селянина, щоб тільки від українців увійшло якнайменше інтелігенції.

Вибори до Пов. Виділу відбулися 15. V. Вже сам склад Пов. Ради (7 на 9) з пересуненням одного голосу давав непевність 3 на 3. На основі реґуляміну і виборчої ординації до Пов. Виділу мають голос при виборі старі члени Повітового Виділу в числі 6 голосів, з котрих один через смерть відпав і то українець (бл. п. о. Кульчицький). Поляки мали 9+5 голосів на 7 українців. Вибори без порозуміння не далиб українцям 3 мандатів, але мали вони їх дістати згідно з умовою. Тимчасом склалося не так. Поляки, маючи зі старим Виділом 14 на сім українських голосів, зломили умову й поставили 4 своїх кандидатів. Українці пішли окремою лістою до виборів і всіми своїми 7-ми голосами вибрали 2 членів Пов. Виділу. Польська ліста на 14 управнених (9 радних і 5 старих членів Пов. Виділу) дістала 13 голосів і вибрала 4 членів Пов. Виділу. З українців увійшов до Повітового Виділу 1 священик та 1 селянин, з поляків 2 обшарників, 1 нар. учитель та 1 селянин.

Загальний вислід у повіті для українців при всіх виборах, коли навіть ми дещо стратили, якостево (з винятком кількох одиниць) представляється корисно. Коби лиш наші люди не вражувалися хвилевими перепонами та політичними інтригами ріжних людців у своїх громадах, волостях і повіті та боронили гідно прав і задержали свою ніціональну гідність! Цим дадуть доказ, що українці вміють також розумно й гідно адмініструвати поручені їм ділянки.

З відчитової салі.

Д-р В. Залозецький: „ВИЗАНТІЙСЬКЕ Й ОКЦИДЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО". (Заходом Укр. Т-ва Прихильників Мистецтва. 8-го VI., саля „Бесіди" год. 6.).

Прелеґент пояснює, чому цю тему можна вважати актуальною. Західно-европейська культура переживає духову крізу, відчуваємо в ній шукання нових доріг — стан такий, що нагадує добу, коли валився античний світ у переході до нового. Коли йде питання про поворот до здорових моральних основ, то воно звязане теж тісно з проявами мистецтва. Напруження між романсько-античним мистецтвом і ґермансько-північним ще й нині актуальне явище.

Ці два протилежні типи мистецтва можна ствердити в архітектурі, малярстві та різьбі. Коли входимо у византійську церкву маємо вражіння нематеріяльного свобідного простору, містично притьмарене вражіння. Розмальовані стіни, мозаїка, будова копули, що зосереджує всі проміні, дає вражіння ілюзіоністично-кольористичного простору. Цей простір переживаємо як замкнене в собі буття, відчуваємо в ньому якийсь абсолютний спокій, завдяки могутнім копулам.

ҐЕРМАН ШТЕР. 14

ҐОНТАР.

Зовсім не знав, чому він станув перед тою скелею і на що чекає, дивлячись у гору на неї. А все таки... все таки він прийшов сюди під впливом якогось підсвідомого наказу: що тут саме зійде щось до нього. Тому стояв і чекав. Але воно не приходило.

По хвилині виліз на скелю і сів на ній так, щоб можна бачити цілу рівнину. І далі чекав... але воно не приходило до нього.

Усе те, що говорив Параньці та Іванові, він хотів сказати ввічливо, мягкими словами. І що воно так буде, ця думка зворушувала його вже наперед, мов солодка мельодія пісні. Однак усе сталося інакше. Вони привели його своїми насміхами до скаженої люти і він бачив у цім потвердження невдачі свого наміру.

Ах, ті бліді зі злости лиця, повні глуму! Той тихий, злосливий сміх Ульріха, що нісся за ним, як виходив з хати!

Образ, вичарований у його нутрі, був ще ґрівкий, однак він відчував, що наближається до нього заверуха, яка розпростирається мов мряка над його душею. Гаряча, хоробливва филя тремтить і заливає все так, що в ній розпливаються його думки й надії.

„Ах, ні", — потішав себе, — „це лише з горячі", і далі сидів і чекав.

Сонце припікало, було вже добре зполудня. Мав спрагу: однак далі сидів.

Робітники, вертаючись із каменолому додому, кликали його: вдавав, що спить, і не рухався.

З гарячковою витревалістю поборов голод. Дещо побадьорів, приглядаючись, як примищуються вечірні сутінки по рівнинах. І щойно солодка музика вечірніх дзвонів успокоїла трохи його закріваалене нутро.

Тоді зійшов скоро зі скелі. Старався не дивитись на хату під самітною смерекою, бо знав, що колиб це зробив, то моглаб повернути його попередня нерішучість.

Тому скорою ходою, мов тікаючи, пішов у поле, щоб не втратити знову своєї слабої самопевности.

VII.

„Чи спати в лісі?

Знав глибоко в лісі одну колибу лісних робітників.

Чи йти до сусіднього села?

Чи переночувати тут у коршмі?

Чи так ходити цілу душну ніч аж до ранку?

Міг би переночувати також у котрогось зі своїх товаришів.

Роздумуючи так, зійшов у село, не завваживши, що вже запала ніч.

Враз заясніло перед ним світло, перетинаючи нічну темряву тоненькою, блискучою стрілою.

Відскочив, начеб натрапив на перешкоду. Праворуч від нього горіло червоне світло, розсіваючи тисячі промінів. Кущі засланяли і втягали в себе ці тремтячі світляні ниточки, крім тої одної, що саме засвітила перед ним у темряві.

Кругом червоного світла танцювала тьма порошинок. Вони наступали ворожо на світло, начеб хотіли його здушити. Деколи вдавалося їм прожерти вже навіть ніжну світляну пряжу, бо світло зовсім зникало, але за хвилину показувалося все знову і тремтячи проникало мряку далі.

Коли старий ґонтар дивився на це світло, в його душі відбувалася подібна подія. З метушні безділля й нерішучости несміло повставала постанова. Вона ніяким чином не виплила з його повної свідомости. Байдуже розсвітила цю постанову в його перетомленім тілі затуркана воля.

Що він міг ліпшого зробити? Ніч була темна, як смола.

„Мушу лишитися в селі", — думав ліниво.

В тій хвилині відчинилися там за кущами двері. Застукали чоботи. Опісля почувся грубий голос:

„Погана була горівка сьогодні! — А тут темно, як у мішку, що?"

„Так, справжня гнила березнева мряка", — відповів хтось, піючи мов когут.

„Ну, виграв ти що?"

„Ах", — заговорив високий голос, — „колиб Данило не вліз був зі своїм королем! — Сполокав мене порядно, проклятий! А потім силів над грішми як півень!"

„О, той ніколи не програє", — відповів бас, широко сміючися.

Двері замкнулися знову і знову лишився ґонтар з малим світельцем сам у мертвій тиші.

Вкінці схопився люто. „До чорта, який я мене дурень. Що то буде в середу, як тепер через таку дурницю стою нерішений і не знаю де й куди йти. Цеж ясне, треба зайти до коршми".

Придержуючись деревляного поруччя, перейшов скоро сад і станув під коршмою.

За хвилину був уже в середині. Три грачі під цю пору одинокі тут гості, поглянули на нього від свого стола.

„Також тут?" — „Добрий вечір!" Певно мряка пригнала тебе сюди, Тоне?" — заговорили всі три нараз.

Відповідав, як міг найвлучніше, і сів обережно при неосвітленім столі.

Коршмар, подібний до жаби, що ходить на задніх лапках, поставив перед ним світло. Але Франц свічку згасив і зачав їсти сухий хліб зі салом, що собі замовив. За хвилину, випивши ще склянку пива, приклик ав коршмаря і спитав тихо, чи він не міг би його тут переночувати.

(Далі буде.)

Те саме маємо і в образах. Византійська ікона нпр. із Богородицею це антитеза природного зображення; сцена діється в ідеальнім просторі, нема реально переданої перспективи, — особа та дія не належать до якогось означеного дійсного моменту, а находяться поза часом і середовищем. Таким робом увесь настрій надиханий надземною ідеєю, незалежною від реальних обставин даного часу.

Готицька будівля, як зразок західно-европейського духа ,має більше рис динамічних у протилежності до естетичної статики византійської святині: ряд її кольон тягнуть нас углиб і вверх, підкреслюючи динамічне змагання; вся будівля розбита на площі і різні форми; вага її у вертикалізмі; тоненькі, видовжені мережива, немов би хотіли перемогти матеріял, ведуть нас поза церкву, око в глибині її та вгорі губиться. Те саме і в готицькому малярстві. Коли глянемо нпр. на Мадонну Ван Айка бачимо реальні стовпи, світло, як дійсне, сцену мало ідеалізовану якогось одного моменту і маємо таке враження, якби жива особа зійшла між звичайних людей; видко це в її одязі, рухах, поставі. Мистець не вагається підкреслювати свого субєктивного враження, не підпорядкований якомусь загальному духовому понадособистому канонові краси.

Ті два підходи до мистецтва мають своє джерело у двох ріжних типах культури: одно на середземно-морській, друге на культурі народів північних. В одному перемагає чисто духовий понадіндивідуальний момент, майже містичного піднесення, у другому індивідуальний елемент, з нахилом до субєктивного динамізму.

Прелегент вийшовши від дуже спеціяльної теми закінчив свій виклад кількома загальними міркуваннями про ту боротьбу, яка виринає перед сучасною культурою. На його думку все те, чого шукають нині мистці у византійськім мистецтві є висловом потреби найти давню, затрачену гармонію. Сучасне західно-европейське мистецтво не має одного виразного обличчя, ані одного духового типу; тимто наслідувати його дуже небезпечно. Наслідувати византійське мистецтво не значить копіювати його, а шукати в ньому таких духових засновків, що дали би спонуку до нової обнови його. Можливе, що правдивою є ідея великого італійського фільософа Віка про т. зв. поворотні хвилі культури, які переживає людство і що саме ми нині находимось у стадії такого духового „рікорсі".

Відчит був ілюстрований знимками і не вважаючи на спеціяльну тему, зібрав досить слухачів. **м. р.**

Святочні сходини у Наук. Тов. ім. Шевченка

З НАГОДИ 74-ЛІТТЯ ПАТРОНА ТОВАРИСТВА.

Сходини ці відбулись у неділю 9. ц. м. у салі Музею Наук. Т-ва маючи у програмі два наукові відчити. Попередило їх вступне слово голови Т-ва **д-ра І. Раковського,** який у кількох поетичних реченнях звязував імя і працю нашого великого поета з тим ідеалом, який поклало собі наукове товариство і віддавна наука: боротьбою за правду.

Д-р Ярослав Гординський подавав у короткім рефераті висліди своєї давної праці п. н. „Т. Шевченко й старе українське письменство". Ту саму тему обробляли вже д-р В. Щурат і д-р І. Свєнціцький, але тільки загально; д-р Гординський перейшов усі твори Шевченка, шукаючи за джерелами, з яких міг він черпати сюжети, звороти, образи та ідеї, що їх находимо у нашому старому письменстві. Шевченко виховувався у дяка, в якого читав церковні книги; його основна знайомість Псалтирі, Служебника, Акафиста, Апостола, Сковороди — безсумнівна. На засланні, де його головною лектурою було св. Письмо і коли він багато роздумував про дитячі роки, спомини із тих ранніх літ виринули перед ним із незвичайною силою. Після заслання звернувся він до сюжетів на теми св. Письма, з якого, як відомо, запозичив чимало. Зате мало відомо, як сильно цікавився Шевченко ріжними творами нашого старшого письменства, які були тоді популярні і які належали до найранішних впливів на його творчість. Сюди належать не тільки всякі церковні книги, популярні памятки нашого письменства — гаґіографічна література, популярні апокрифи, старі вірші та вертепні драми, але і перевидані за його життя староукраїнські памятки та літописи, як Несторовий, Величка, Самовидця тощо. Дуже можливе, що підчас своєї подорожі з експедицією „Етнографічної Комісії" мав він велику нагоду познайомитись ближче з мало відомими творами XVII і XVIII в. Д-р Гординський завдав собі стільки труду, що у поодиноких поезіях Шевченка і його повістях повіднаходив цілі фрази з таких мало відомих джерел, на які досі наші дослідники не звернули уваги. Ця недосліджена сторінка впливів на творчість Шевченка дає зовсім новий матеріял для дослідників.

Д-р В. Сімович говорив „Про архаїзми в Шевченковій мові" маючи на увазі головно ті слова та форми, що їх Шевченко вживав свідомо всуміш з народніми, вважаючи їх за українські і надаючи їм окрему вагу незаступних засобів вислову. Шевченко свідомо і з великим тактом користувався архаїзмами там, де не мав на це вироблених літературних термінів у тодішній мові, коли хотів підкреслити повагу предмету, надати святочний тон поезії і коли хотів протиставити звичайним світським поняттям — так мовити — поняття „вищого порядку".

Шевченкові архаїзми дуже численні і дуже ріжноманітні. Вони мають свої окремі функції: формальні, мовні, стилістичні, поетичні, значеневі. Мовні брав у тих випадках, де тодішня література мова не знала іншого слова. Для поетичного враження він зберігає чимало старословянських церковних форм; часто вживає їх як засіб контрасту, алітерації, асонанци, для повноти звука, зазначуючи давнину предмету, для старозавітнього стилю. Всі функції Шевченкових архаїзмів звязані з християнським, етичним його світоглядом, нерозривним із Біблією в її староукраїнськім одязі. Біблія була для Шевченка ще більшим джерелом цих архаїзмів, ніж літописи, там, де він говорив про пишноту, розкішність, урочистість панів чи царів. Такі форми як „втрата на запорі", „град Господній", „возстають", „панство у серебрі та златі", „царі вонну вихвалюваи" підкреслюють цей настрій. Д-р В. Сімович розмежував у своїй аналізі приклади чисто поетичних функцій від значеневих, при чому підкреслив уперше такі засоби поетичного вислову Шевченка, які повторяються у нього свідомо у всіх його творах. Дуже цікаві були ті приклади, з яких бачимо, що Шевченко вживав тих самих слів у двох ріжних формах, коли хотів передати два ріжні поняття. Сучасний і архаїчний (нпр. „батьку" до Основяненка, а „отче" до Гуса, „церква" козацька, але „церков" Божа, „матір" звичайну, а „матер Божу").

Зокрема звернемо увагу на функцію іронії, що переходить інколи у сарказм і парафразу, якою Шевченко користується залюбки уживаючи архаїзмів. Реферат цей був витягом із більшої праці проф. Сімовича, що вказував на труднощі студіювання мови Шевченка, коли нема досі устійненого тексту Шевченкової поезії.

У сходинах брали головно участь члени Т-ва; публики булоб напевне більше, якби не одночасний зїзд музейників і отворення читальні в Голоску. **м. р.**

XXXIV. Загальні Збори „Центросоюзу".

Союз Кооперативних Союзів „Центросоюз" відбув свої річні загальні збори 10. ц. м. у салі т-ва „У. Бесіда" у Львові. Відчинив їх голова Надз. Ради **пос. О. Луцький.** У своїй промові вказав він на теперішній стан кооператив, обєднаних в Ц. С. і на труднощі, які зустрічав і зустрічає Ц. С. і з якими щасливо дає собі раду. Він привитав сеніора кооперації д-ра К. Левицького, сучасного її провідника інж. Павликовського, і як гостя сен. Макуха, а також репрезентантів центр. установ та преси. З уваги на широке обговорення діяльности Ц. С. й Окружних Союзів **попереднього дня на окремій анкеті,** в якій взяли участь присутні на зборах делегати, залишилось тільки обговорення рахункового звіту. Предсідник зборів віддав голос нач. директорові Ю. Шепаровичеві. На його запит учасники зборів згодились, щоби перевести тільки невеличку аналізу білянсу і рахунку втрат і зисків, бо ширше рахункове звідомлення всі дістали до рук в окремій друкованій брошурі.

Аналізу білянсу і рахунку втрат і зисків дав дир. **І. Мартюк,** вияснюючи поодинокі позиції. (Рахунковими успіхами Ц. С. займемось на днях окремо, тому не будемо тут над ними спинятися.)

Звідомлення контрольного комітету відчитав **д-р Свістель,** після чого поставив іменем комітету внесок на затвердження рахункового звідомлення за 1934. рік й уділення абсолюторії Дирекції та Надзірній Раді.

Предсідник зборів пос. Луцький повідомив, що згідно з даними секретаріяту на збори явились представники всіх Окружних Осередків числом 42 з виїмком Підгаєць, а також заступлені: РСУК, Ц. Банк, Нар. Торговля, Маслосоюз, Дністер, С. Господар, Будучність, С. Промисл і Зоря та підльвівські кооперативи.

Інсп. В. Ольховий відчитав просторий звіт із його ревізії, в якому докладно обговорені були всі ділянки діяльности Ц. С. та висказані критичні завваження. Безпосередньо після того відчитав п. Луцький поревізійне письмо президії РСУК-а, де між іншим були зазначені такі побажання під адресою дирекції Ц. С.:

1) відмороження претенсій;
2) дальша розбудова власного виробництва;
3) скріплення власного уділового капіталу;
4) скріплення торговельного інструування Окр. Союзів.

Дискусія, яка вивязалась над звітами (пп. Дорота — Жовква, Новосельський — Дрогобич і Рубчак — Калуш) була розмірно дуже коротка і торкалась майже виключно деяких позицій білянсу. Неціферні справи порушив **інж. Дутка** зі Станиславова (дешевше зерно для підгірських Союзів і внесок про подяку Ц. С.) і **дир. Берлад** з Коломиї, що піднїс потребу більшої освітньої праці над народом і ще тіснішої співпраці з Сіль. Господарем. Дискутантам відповіли члени дирекції.

Після ухвалення абсолюторії провідним органам і внеску про подяку їм за правильну господарку, приділено білянсову надвишку в квоті 9.687.74 зол. до запасного фонду, а з біжучих прибутків ухвалено 1.500 зол. на добродійні цілі.

КОМІСІЯ-МАТКА,

яку вибрано в міжчасі на внесок дир. Воробця, запропонувала на місце 3-ох уступаючих членів Надз. Ради (пп. Кузіва, Станимира і Миговича) пп. **І. Кузіва** (Стрий), інж. **Семянчука** (Станиславів), д-ра Чумака (Тернопіль), а на заступників пп.: Я. Рубчака (Калуш), А. Тертеку (Скалат), М. Фікташа (Гряда), д-ра В. Гамалія (Збараж). До Контрольного Комітету запропоновано: д-ра Свістеля, о. І. Кашубинського, дир. Р. Петрицького, інж. Семкова і Р. Дуткевича. Всіх кандидатів комісії-матки збори приняли.

Ухвалено дальше крайну границю задовження Ц. С. (3 і пів міл.) і кредитування одного члена (170 тис.), прелімінар буджету (приходи 239 тис., розходи 232 тис.), тощо. В моменті, коли віддаємо наше звідомлення для друку, збори ще тревають.

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. НАСС. 1637 2-3

— **Мясарні Центросоюзу у Львові,** Ринок ч. 2, Жовківська ч. 178, Личаківська ч. 50. 10-30

— **Попис елевів нижчих і середніх років** філії Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка на Личакові відбудеться в салі „Просвіти“ вул. Круппярська 15 в четвер 13. червня в год. 6.30 веч. 1707

— **Засідання Комісії нової історії України при** Історичній Секції НТШ відбудеться в четвер, дня 13. червня в 6-ій годині вечором у Бібліотеці НТШ.

— **Завалився польський павільон у Брюселі.** Польський павільон на світовій виставі в Брюселі завалився, тому що долівка не видержала тягару експонатів. Цей павільон збудував для Польщі генеральний консуль Річипосполитої в Брюселі Вокселер, тому що Польща не бажала взяти офіціяльної участи в виставі з причин ощадности.

— **„Сучасне мистецьке життя в Парижі й українські малярі“.** На цю тему виголосить у вівторок 11. ц. м. в 7. год. веч. у салі „Української Бесіди“ відчит артист-маляр Василь Дядинюк заходом Українського Т-ва Прихильників Мистецтва.

— **Гімназія Рідної Школи в Городенці** улаштовує в неділю 23. червня ц. р. свято з приводу 25-літнього ювилею. Програма свята: 1. Богослуження з панахидою за померших учителів, учнів і членів Старшини Кружка в 8. год. 2. Відкриття пропамятної таблиці в гімназії в 10. год. 3. Святочна академія в 11. год. 4. Великий фестин. 5. Товариський зїзд учителів та учнів, що учили і вчилися в городенській гімназії за останніх 25 літ. — **Ювилейний Комітет.**

— **Кампанія за газету.** До друкарні „Курєра Львовского“ вломилися в часі Зелених свят якісь людці, але не задля грабунку. Вони розумілися видко на лінотипах, бо відмонтували деякі складові частини й зробили їх нездалими до ужитку. Через те дальше видавання „Курєра Львовского“ получене з технічними перешкодами. Є це очевидно нова фаза боротьби, яка ведеться довкола цього щоденника між давніми його власниками з ендецького табору та новими, що орієнтуються на ББ.

— **Українсько-жидівський скандал чи Ігнорація „Курєра Львовского?“** Львівський „Кур. Львовскі“ хорує віддавна на одну поважну недугу: українську та жидівську манію. Кажуть, що це необхідний спосіб удавати варіята, щоб затримати давніх передплатників при зміні орієнтації. У ч. в 9. ц. м. находимо прекумедну статейку п. з.: „Мистецький скандал у Львові“. Трапилося страшне нещастя. Один львівський денник помістив інтервю з головою „Професійного Союзу Мистців“ у Львові Л. Ліллем на тему будови памятника марш. Пілсудського у Львові. „Курєр Львовскі“ у крик: Як сміє Лілле жид забирати голос у такій національно польській справі? Що більше: у „Проф. Союзі Мистців“ сидять українці „в роді Левицького“. Гей, маестро Левицький, покажіться, хто ви такий, бо ми нічого не чули про такого львівського мистця? Не чули теж і про те, що польський „Проф. Союз Мистців“ має жидівсько-українську більшість!... Дивне, чому „Курєр Львовскі“ попросту не протестує проти чутки, що той „Союз“ має ввійти цілий до сойму на підставі виборчого жидівсько-українського порозуміння!

— **Буря з громами** перейшла в неділю в полудне над львівським повітом. Один грім ударив у хату Івана Гнатова в Глуховичах і спричинив пожежу, яка перекинулася на сусідні будинки.— Над перемиським повітом перейшла в неділю градова туча. Град величини гусячого яйця понищив багато стріх, а навіть дахів покритих гонтами. Шкоди в плодах великі.

— **Львівська хроніка.** У фабриці жарівок при вул. Львівських Дітей ч. 56. злодії розбили касу та вкрали 240 зол. — Із хати адв. д-ра Вен. Гарфункля при вул. Вінк. Поля ч. 8. злодій украв срібну столову заставу та дві золоті бранзолетки, вартости 2.490 зол. — 22-літня Марія Гонсівна кинулася під поїзд, що їхав із Підзамча та льокомотива відтрунула її, одначе колеса відтяли їй праву стопу. Рятункова станція забрала нещасну до шпиталю. Причина: матеріяльна нужда. До шпиталю привезли теж якусь жінку, що втроїлася на Кульпарківській дорозі. — На Клепарівській вул. невідомі опришки поранили ножами Йосифа Кузняра та його жінку. Рятункова стація відвезла ранених до шпиталю. — З Оброшина привезли до шпиталю Карла Климчака, якого невідомий чоловік постріляв у коліно. — Поліція арештувала Андрія Шахтера з Маєрівки ч. 10. що вломився був до каси семинарії ім. Асника при вул. Сакраменток. — Елеонорі Вельцеровій принесла до хати при вул. Піярів якась жінка немовля, а сама втікла. — До шпиталю забрали Юл. Кухарську з вул. св. Анни ч. 5., що затроїлася світляним газом. — На залізничому двірці Підзамча потовкся сильно залізничник Карло Громик, під яким заломилися сходи товарового магазину. Громика забрали до шпиталю. — У спортовому гаражі при вул. Зеленій ч. 50 шофер Вол. Коритко направляв резервуар і при цьому спричинив пожежу. Згоріла одна стіна гаражу. — До ставку в Стрийському парку скочила 24-літна Евдокія Малиновська, зарібниця. Її видобули при помочі шнура. Це вже пятий раз старалася вона покінчити самогубством і за кожним разом у цьомуж ставку.

— **Краєва хроніка.** У Ходорові занотували випадок пятнистого тифу. — У Печеніжині вибухла пожежа в фабриці деревного промислу „Піляк“ наслідком короткого зіпняття електрики. Шкоди є на 25.000 зол.

— **Гадюка покусала вояків.** Військовий відділ, що робив вправи в околиці Повірська пов. Ковель, натрапив підчас відпочинку в лісі на кілька гадюк. Заки вояки розскочились, гадюки покусали шість осіб. Один з покусаних, підхор. Скурпський, син нотаря з Ковля, помер у шпиталі.

— **Шахове мистецтво Польщі.** У Варшаві відбувся шаховий турнір за мистецтво Польщі. Першу нагороду одержав д-р Тартакоєр з Парижа, здобувши 12 пунктів, другу Найдорф з Варшави (11), третю Фридман з Варшави (11), четверту Фрідман зі Львова (11), пяту Фридман з Лодзі (9 і пів) і т. д.

— **Протижидівські ексцеси** були мин. пятниці в Гродні. Почалось від того, що у школі танців два жиди поранили ножем Владислава Куша, наслідком чого він умер. Після похорону юрба кинулася на жидівські доми та склепи, повибивала вікна і понищила двері. Крім того побито кільканацять осіб. Поліція арештувала винуватців.

— **15-ліття совітсько-польської війни.** Комуністичні органiзації Совітської України рішили зорганізувати 12. ц. м. врочисте 15-ліття польсько-совітської війни. У врочистостях мають підкреслити національний момент. Будуть влаштовані відчити про розвиток української культури в СССР. День 12. червня проголошено днем відпочинку.

— **Зловживання в наркомземі.** В Києві передали верховному судові 60 службовців в українському наркомземі за фальшиві рахунки і крадежі. Між арештованими находяться: заступник наркому Огій, начальник кінської управи Дуднак і начальник виділу замовлень Сосленко. Всім закидують, що вони не тільки не не вели боротьби зі зловживаннями, але й самі брали в них участь, піддержуючи більших мальверсантів.

— **Конгрес европейських** буддистів відбувся у Льондоні при участи 500 делегатів з Англії, Франції, Німеччини, Італії, Польщі, Совітів, скандинавських і балканських країв. Делегати ствердили у своїх промовах, що на їхню думку тільки буддистична віра може спасти Европу від морального банкроцтва.

— **За продовження нашої молодости.** Д-р Воронов переводить у своїй новій лябораторії у Вентімілія дальші проби, що мають продовжити молодість на 5 літ, а не як досі на 2 до 3. Воронов вірить, що його нова метода не тільки продовжить час молодости, але й причиниться до поборювання органічних недуг. Досліди, переведені на малпах, дали успішний вислід.

— **Практична Америка.** В Америці є ріжні звання. Одно з них є уміти пакувати куфри. На телефонічний заклик являється пані, яка вміє фахово спакувати хочби цілий дім. Друге звання це бути дубльом фільмової звізди, виконувати за неї небезпечні скоки і т. п. Коли сходить звізда з горизонту, пропадає й карієра дубля. Що плекають і дресують звірів, псів, котів, львів, не новість, однак одна пані занялась тресурою павуків. На бажання павук розкидає перед камеру свою сіть. Теж виходжувати іншим людям нові черевики дійсно американське звання.

— **12 смертних присудів у Совітах.** Найвищий суд у Москві засудив на смерть 9 бандитів, що нападали на потяги і грабували людей. При цьому 4 особи вбили. Чотирьох обвинувачених засуджено на кару смерти, інших на вязничні кари від 3 до 10 літ. В подібних процесах у Харкові, Ворошилові (давніше Ставрополь), Сімі та Таїзі (Сибір) засудили багато осіб, що займалися бандитизмом.

— **Продав своє тіло.** Борис Тотшев, тяжко хорий чоловік (поранення хребетного стовпа) не мав надії на видужання, а що був без засобів до життя, то продав професорові медицини свого майбутнього трупа. Одначе згодом стан здоровля Тотшева поліпшився. З малою сумою, яку одержав від професора, зачав торгівлю меблями і навіть одружився. Тимчасом професор переслідував його, пригадуючи йому постійно обовязок дати йому по смерти своє тіло. Тоді Тотшев заскаржив професора до суду, мотивуючи тим, що їх умова була проти основ людської моралі. Тотшеву позволено вернути професорові одержану суму і він заплатив її з відсотками. Але професор не переставав переслідувати його. Коли одного разу професор явився у Тотшева серед ночі, цей убив його в самообороні перед нападом, як зізнавав опісля перед судом. Тотшева увільнено, бо суд повірив його твердженню, що професор був ненормальний та що Тотшев убив його у самообороні.

— **Ріжні вістки.** Відома мадярська фірма I. Палюдяй, що експортувала вино, збанкротувала, наслідком чого її маєток виставлено на ліцитаційну продаж. — Японська наукова експедиція в Манджурії знайшла скаменілі яйця величезних птахів, яких вік означено 200 тисяч літ. — З тихого Вевей над женевським озером наспіла вістка, що помер відомий німецький критик мистецтва Меєр-Ґрефе у 69 р. життя.— В совітському Азербейджані помер 138-літній Ібрагім Баві, що був, як виходить з документів, 78 разів жонатий. — В Харкові розстріляно інж. Малишева, що впродовж півтора року убив 20 жінок. — В Сурі під Лерідою згоріла церква, причому згинуло 5 осіб, а 8 тяжко попеклося.

— **Чи Ваш чоловік з приємністю вертається додому?** Чи є може такі дні, коли робите порядок, яких він панічно боїться? Від часу, коли є РАДІОН, так нелюблений колись день прання перестав бути морокою господаря дому. Радіон сповняє кожне завдання. Пере не тільки все, але що важніше — пере сам. Без труду будете мати білля чисте, гарніше, ніж перед пранням. А при цьому Радіон хоронить білля у пранні. Чи можна більше вимагати від порошку до прання? Треба тямити, що Радіон продається в оригінальному опакуванні, а ніколи без опакування.

—o—

Із судової салі.

ЗА ОБРАЗУ ПАМЯТИ БЛ. П. МАРШАЛА ПІЛСУДСЬКОГО.

В городськім суді у Новім Селі відбулася карна розправа до Кг. 153/35 проти обвинуваченого **о. Івана Яцишина** з Терпилівки за провину з арт. 127. к. к., поповнену в той спосіб, що о. Яцишин мав сказати при приготовленнях до поминального богослуження в церкві в Терпилівці слова: „Богослуження за бл. п. маршала Пілсудського не відправлю, бо він помер несповіданий, з молодих літ не сповідався і т. п. Свідки не потвердили в цілости акту обвинувачення. Суддя скваліфікував провину о. Яцишина як проступок з арт. 170. к. к., а саме як розповсюднювання неправдивих відомостей і засудив **о. Яцишина на півтора року арешту** без завішення кари та на триста золотих гривни. Оборонець д-р Сеник заповів апеляцію.

Добрі думки.

Підставою добре ровиненого підприємства є добра і нова думка. Розуміють це купці і промисловці і тому купують нові думки на вагу золота.

Державна Льотерія не є новою думкою, але це всі признають, що це думка добра, а нові думки находяться в плянї гри, який дирекція Льотерії опрацювала для 33-ої Льотерії.

Такою новою капітальною думкою, яку з найбільшим признанням приймуть найширші кола грачів, є зорганізоване додаткове, безплатне тягнення дня 20. грудня „на ялинку“ для тих, які у всіх чотирьох клясах нічого не виграли. Участь у цьому тягненні, — повторюємо, нічого не коштує. Просто, коли скінчиться тягнення IV-тої кляси, задержуєте далі льос цієї кляси і предявивши його підіймаєте різдвяну виграну.

Що це за приємна несподіванка, якщо в передсвяточному періоді, коли найбільше треба грошей, нагло, без жадних нових вкладів, виграєте двацять, чи хоча би пять тисяч золотих, або хоча би тільки дві чи одну тисячку. Взагалі є в цьому тягненні 1.617 виграних на суму 370.000 зол.

Одначе крім цього є в цій Льотерії всі дотеперішні атракції. Отже в 1-ій клясі, якої тягнення розпочинається 19. п. м., головна виграна — 100.000 зол., в кожній дальшій клясі на одну стотисячну виграну більше і найбільша виграна в IV-ій клясі — міліон.

—o—

СПОРТ.

ҐАСМОНЕЯ — УКРАЇНА 2 : 1 (2 : 1).

Товариські змагання розіграні в полудне серед спеки дали численно зібраним глядачам досить емоції, бо гра була цікава і жива, обі дружини випробували резервових грачів.

В Україні бачили ми резервових Андрійчука у помочі, Микитина II. і Крушельницького в нападі. З наведених вдоволив лише Микитин II., який вміє грати добре обома ногами і має добрий біг, він повинен заняти місце правого чи лівого крайника в першій дружині. Два інші слабі. В Ґасмонеї подобалася поміч і воротар, в Україні Микитин I., Лисик який теж здобув одинокі ворота і як звичайно знаменитий Воробець. В 30' другої половини внесли з грища поважно розбитого Олійника по зударі з грачем Ґасмонеї. Суддював добре п. Тарчинський.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stoł. m. Lwowa Nr. 11. z dnia 1-go czerwca 1935 r. приносить: Obwieszczenie Zarządu Miejskiego o wyznaczeniu organów urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Protokół z posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 14, 20 i 23 maja 1935 r. Protokoły z posiedzeń Magistratu z dnia 20 i 21 maja 1935 r. Sprawozdania z posiedzeń Komisyj Rady Miejskiej. Komunikat Zakładów Wodociągowych m. Lwowa o zużyciu wody z centralnego wodociągu. Ogłoszenie przetargu na wykonanie studzien wierconych. Ogłoszenie przetargu na roboty rekonstrukcyjne rampy na terenie Rzeźni miejskiej. Ogłoszenie przetargu na roboty konserwacyjne w budynkach miejskich szkół powszechnych. Ogłoszenie przetargu na wykonanie kanalizacji szkoły M. K. O. P. w Brzuchowicach. Ogłoszenie przetargu na roboty drogowe w ul. Jagiellońskiej, 3-go Maja oraz 29-go Listopada.

ORIENS. dwumiesięcznik poświęcony sprawom religijnym Wschodu. Kraków, 1935. Rocznik 3, zeszyt 3. za maj—czerwiec.

MORZE, organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Warszawa, czerwiec 1935. R. XII. № 6.

PŁOMYK, tygodnik, dla dzieci i młodzieży. Warszawa. R. 19. № 39.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa. R. 19. № 39.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 11. VI. год. 7·30 веч „Студентка“.

Середа 12. VI. год. 7·30 веч. „Студентка“.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 11. VI. год. 7·30 веч. „Шведський сірник“.

Середа, 12. VI. год. 7·30 веч. „Шведський сірник“.

Кіна.

АДРІЯ: „В обороні закону“, „Манджурія горить“.

АПОЛЬО: „Віктор чи Вікторія?“

АТЛЯНТИК: „Зузу“ (Джозефина Бейкер).

ВАНДА: „Ревізор з Петербурга“.

ҐРАЖИНА: „Капітан Коркоран“ (Вл. Бурліян).

КАСІНО: „Тарзан неустрашимий“.

КОЛІСЕЙ: „Нічний експрес“, ревія „Самоцвіти Львова“.

КОПЕРНИК: „Поворот Франкенштайна (Борис Карлов).

МАРУСЕНЬКА: „Поворот Франкенштайна“ (Борис Карлов).

МІРАЖ: „Римські скандали“ (Еді Кантор).

МУЗА: „Вондер Бар“.

ПАКС: „Голгофта“.

ПАЛЯС: „Пані та шофер“ (віденська комедія).

ПАН: „Любовна мрія“ („Leise flehen meine Lieder“).

РАЙ: „Юліка“ оперетка з Густ. Фреліхом і Джітою Альпар.

СВІТ: „Їх експедиція цілує“, „Гопля“ (Кл. Бов).

СОНЦЕ: „Пильнуй свого чоловіка“, ревія: „Ой, жіночки!“

СТИЛЕВЕ: „Тепер і завсіди“ (Шерлі Темпл, Ґейрі Купер), ревія: „Веселі бреверії“.

УТІХА: „Герой із Ріо Ґранде“ та ревія.

ХИМЕРА: „Дівча з хмар“ (Хозе Мохіка).

Закордонне радіо.

Вівторок, 11. червня 1935.

Відень (509,8) 17·45 Спів (Ерб, сопр.), 20·30 Фр. оп. музика, 22·10 Служба Божа ф-моль Брікнера, **Прага** (470,2) 15·00 Сальн. музика, спів, 18·30 Смичк. квартет, спів, **Париж** (1648) 12·15 Легка музика, 20·00 „Норма“ оп. Белінія, **Білгород** (437,3) 13·15, 18·30 Сербські й англ. пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Солісти, 20·15 „Аріядна на Наксосі“ оп. Р. Штравса, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Вес. пополудне, 19·00 Вес. мельодії, **Кельн** (455,9) 17·00, 18·00 Сучасна й камер. музика, **Мінхен** (405,4) 12·00, 13·15 Концерт, 16·10 Соната оп. 39 ц-моль на скр. Бетовена, **Будапешт** (550,5) 17·30 Циг. музика, 18·50 Арфа, 21·50 Спів, 22·30 Симф. концерт, **Міляно** (221,2) 11·30, 17·05 Популярна й легка, музика, 20·50 „Ля Кава Інамората“ оп. Льомбарда, **Рим** (420,8) 14·00 19·15 Легка музика, 22·00 Солісти.

Середа, 12. червня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Музика, 18·25 „Зигфрид“ оп. Вагнера, **Братислава** 20·30 Хор. пісні, **Прага** (470,2) 16·30 Концерт. військ. орх., 17·20 Хор, 20·20 Югославянські нар. пісні, **Париж** (1648) 12·15 Симф. музика, 17·45 Радієва всячина, **Берлін** (356,7) 14·15 Серенади й танці, 18·00 Музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Вес. пополудне, 19·10 Форт. ресітал, **Мінхен** (405,4) 16·10 Соната на скр. і форт. ф-дур Ґріґа, 17·00 Концерт, 23·00 Суч. музика, **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. музика, 17·30 Сольо на цимбалах, 20·10 Симф. концерт, **Міляно** (221,1) 11·30 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·05 Легка музика.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Львівське радіо.

Вівторок, 11. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Бізет із гр. пл., 13·00 Хвилинка для жінок, 13·05 Пісоньки старої Варшави співають сестри Бурські, 13·30 З ринку праці, 13·30 Двожак: Симфонія з Нового Світа — гр. пл., 15·15 Біржа, 15·25 Експорт, 15·35 Сальон. тріо, 16·00 Скринька ПКО, 16:18 Фр. популярні пісні й бержерети з 18 ст. у вик. Сес. Венґжиновської в супр. форт., 16·30 Муз. з гр. пл., 16·50 З леґенд давнього Єгипту, 17·00 Концерт, 18·00 Природнича гутірка: Нічні таццюристи, 18·10 Хв. поезії: „Акерманські степи“ Ад. Міцкевича. 18·15 Спів, 18·30 Техн. скринька, 18·40 Сільва рерум, культ. життя, 18·45 Хор, 19·15 Реклям. концерт, 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Наші висячі городи, 20·10 Солісти (Завадзька спів, Фамілiє - Геппер форт.), 20·45 Веч. денник. 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 Симф. концерт, 22·00 Концерт Дянового хору, 22·30, 22·35 Спорт. вістки, 22·40 Концерт малої орх.

Середа, 12. червня 1935.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Кам. концерт; ок. 13·00 Хвилинка для жінок, 15·15 Біржа, 15·25 Експорт, 15·30 Муз. романтики з гр. пл., 16·00 Льняна сукня, ост. крик. моди, 16·15 Суч. музика для недовірків ілюстр. гр. пл., 16·30 Птахи, 17·00 Для літниш і здоров. місцевостей, 18·00 Театр Уяви: фраґм. із Виспянського: „Болеслав Смілий“, 18·15 Хор, 18·30 Раорт: "Виправа на індіян" (для дітей), 18·40 Сільва рерум, культурне життя, 18·45 Фортепіяновий ресітал. Електоровичь - Вітешакової, 19·15 Рекляновий концерт, 19·30 Шуманові пісні в вик. Ст. Арґасінської в супр. форт., 19·50 Інж. репортаж: Будуємо греблю, 20·00 В 20-ті роковини битви під Рокітною, 20·15 Під італ. небом, гр. пл., 20·45 Веч. денник, 20·55 Образці з давньої та суч. Польщі, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літ. фейлетон, 21·40 Пісні, 22·00, 22·05 Спорт. вістки, 22·10 Концерт.

ОПОВІСТКИ.

Дня 16. червня ц. р. відбудеться зїзд матуристів гімназії в Стрию, котрі в р. 1895 здавали матуру. Просимо до участи всіх живучих Товаришів, як також Товаришів інших річників, що хотіли-б побачити ще одинокого живучого проф. Шірмера. Збірка в год. 9·30 коло гімназії. Зголошення висилати на адресу: Інж. Володимир Дутка, Станиславів, Голуховського 46. **Комітет.** 1689 3-3

Вступні іспити до I., II. і III. кл. гімн. та на I. і II. курс захоронкарського семін. СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95, відбудуться 18. і 19. дня червня ц. р. **Управа.**

Ігуменат СС. Василіянок у Львові, Потоцького 95. подає до відома що: 3-денні замкнені реколекції для пань пічнуться дня 19. червня вечором. Умовини такі як у минулому році!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Золото, срібло, годинники, бриліянти. Вл. Бушек, Львів, Академічна 6., тел. 218-48. 1708 1—15

Яремче — у віллі прегарно положеній сонячні кімнати з харчем або без до винайму, ціни поміркованi. Зголошення до 18. червня: Перфецька, Львів, Тереси 2 „С*/I., відтак Яремче, власна вілля. 1710 1—3

Зараз до винайму двопокоєве мешкання з повним комфортом, Львів, вул. Строма 2. (бічна Жовківської) чинш місячний 65 зол. 1711

За 1 золотий переробляємо жіночі, мужеські капелюхи. Найновіші фасони. Увага: **Шапіра, Ринок 17.** 1667 5-6

FLIT нищить комахи безслідно.

Оминайте небезпеки і докучливости від комах!

Пристосовуючи слабші від ФЛІТУ комаховбивчі засоби, не можна охоронитись від небезпеки, яка грозить від комах. ФЛІТ не усипляє, так як інші комаховбивчі засоби, але нищить комахи безслідно й успішно хоронить перед цими розносщиками хороботворчих заразнів. Розпилений ФЛІТ не плямить. Треба вистерігатись наслідувань і домагатись тільки ФЛІТУ в жовтих бляшанках з чорною опаскою і жовніриком. Герметичне замкнення бляшанок унеможливлює наповнювати їх фальсифікатами.

Chcąc wyniszczyć muchy, komary oraz inne fruwające owady — Rozpylajcie FLIT

Chcąc wyniszczyć karaluchy, prusaki oraz inne pełzające owady — Rozsypujcie FLIT-PROSZEK

Пансіон „Яблонських Мароко“ біля залізничого двірця **у Гребенові під управою п. М. Блавацької** поручає від 1. червня сонячні кімнати одно- дво- і три особові з осібними бальконами та видом на гори. Здорова й добірна кухня на бажання дієтична. Ціни помірковані. 1585 6—8

Дора (Карпати) Пансіон „Малява“ — гарне положення — поручає сонячні кімнати зі здоровим харчем по приступних цінах. 1678 3—8

Початкуючий адвокатський аплікант (зі 7-літньою практикою та іспитом нотаріяльним) шукає патрона. Ласкаві зголошення до Українбанку „Віра“ в Раві Руській з поданням умовин. 3-3

Вічні пера направляє „Прецизія“ Ринок 29, Рутовського 12. 1679 3—20

Наймодніші жіночі плащі по зол. 27·—, 35·—, 47·—, 53·— і вище, жіночі костюми по зол. 43·—, 48·—, 55·— і вище, шовкові і вовняні сукні по зол. 19·—, 24·—, 32·— і вище продає відома фірма И. ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна ч. 3. 1699 2—3

Новітня робітня обуви Івана Івасівки при вул. Личаківській 18, виконує найновіші зразки мужеської, люксусової обуви, Спеціяльність ортопедична обува. 1580 24—30

Заняття возного, портієра, маґазинера а теж якоїнебудь фізичної праці шукає кваліфікований фабричний робітник, довірена, совісна людина. Адміністрація „Діла“ для „Вируха“. 2—3

фортепіяни, піяніна світових виробней на складі, Марецький, Баторія 7. 1698 2—13

ОГОЛОШЕННЯ.

Доротеум

Львів, Браєрівська 3.

комісова меблева галя купує, — приймає в коміс — продає.

МЕБЛІ всілякого рода за готівку і на сплати.

Під увагу читальням!

Старші типи радіоприймачів змодернізовані з повною гарантією. 4-тиро лямповий з голосником, батерією і акумулятором зол. 120·—.

„EKRAVOX“

1697 2-3 АКАДЕМІЧНА 11.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.